

Poznajte príznaky meningokokových ochorení

Rozpoznejte príznaky invazívneho meningokokového ochorenia. Mylná diagnostika alebo podcenenie príznakov môžu mať mimoriadne závažné následky.

Čo je to meningokok?

Meningokok - baktéria *Neisseria meningitidis* kolonizuje sliznicu horných dýchacích ciest zdravých nosičov. Každý desiaty až dvadsiaty dospelý človek je bezpríznakový nosič meningokoka, pričom drvivá väčšina o jeho prítomnosti v nosohltane ani netuší, keďže u nich nemusia vzniknúť žiadne zdravotné problémy. Z nosiča sa meningokok prenesie na druhú osobu pri kašľaní, kýchaní, bozkávaní alebo pri dlhodobjšom rozprávaní v tesnej blízkosti vnímavého človeka. V závislosti od citlivosti, imunity a celkového stavu príjemcu sa u neho môže, ale aj nemusí vyvinúť meningokokové ochorenie alebo sa človek stane ďalším nosičom. Zdrojom nákazy sú aj choré osoby, preto je potrebné v ich blízkosti zvýšiť opatrnosť. Invazívne meningokokové ochorenia ohrozujú najviac deti do štyroch rokov, zvlášť dojčatá s nezrelým imunitným systémom.

Existuje 13 meningokokových séroskupín, no iba šesť - A, B, C, W, Y a X, môže spôsobiť ochorenie na celom svete. Na Slovensku vyvolávajú ochorenia najčastejšie meningokoky skupiny B - 65 % a C - 23%. Ročne sa na Slovensku vyskytne v priemere 25 - 45 ochorení. Pacient sa mnoho ráz k lekárovi dostane až v ohrození života.

Poznajte príznaky

Meningokokové ochorenie sa môže rozvinúť veľmi rýchlo. Obdobie medzi počiatočnými nešpecifickými príznakmi po kolaps alebo smrť môže trvať 24 - 48 hodín. Začiatky ochorenia sa podobajú iným infekčným ochoreniam, stav sa môže ľahko podceňiť alebo mylne diagnostikovať. Preto je mimoriadne dôležité poznať príznaky meningokokových ochorení.

Príznaky invazívneho meningokokového ochorenia:

- ✓ **Triafka**
- ✓ **Prudký nástup horúčky**
- ✓ **Silné bolesti hlavy**
- ✓ **Vracanie, kŕče, hnačka**
- ✓ **U mladších dojčiat aj nechutenstvo, podráždenosť a plač**
- ✓ **Bledá alebo modrastá až škvrnitá pokožka**
- ✓ **Svetloplachosť, zmätenosť**
- ✓ **Namáhavé alebo zrýchlené dýchanie, chrochtanie**
- ✓ **Bolesti svalov a kĺbov**
- ✓ **Poruchy vedomia až bezvedomie**
- ✓ **Mdloby a prehnaná spavosť**
- ✓ **Stuhnutie šije**
- ✓ **U bábätiak vyklenutie fontanely**
- ✓ **Studené končatiny**
- ✓ **Vytváranie malých vyrážok až podkožných fliáčkov - petéchií**
- ✓ **Masívne splyvanie červených škvŕn z krvných podliatin do veľkých plôch pripomínajúcich čerstvé modriny - sufúzie!**

Neisseria meningitidis

Príznaky sa môžu vyskytnúť v rôznom poradí a niektoré sa nemusia objaviť vôbec. Meningokoková infekcia môže prebiehať aj netypicky – s bolesťami brucha, hnačkou, bez horúčky. Pri podozrení na meningokokové ochorenie okamžite kontaktujte lekára!

Aké ochorenia spôsobuje meningokok:

MENINGITÍDA – hnisavý zápal mozgových blán, môže prebiehať samostatne alebo v kombinácii s meningokokovou sepsou

SEPSA – otrava krvi, ide o veľmi silnú reakciu organizmu na bakteriálnu infekciu krvi

WATERHOUSE-FRIDERICHSENOV SYNDRÓM – krvácanie do nadobličiek a do ďalších orgánov, ktoré postupne prestávajú fungovať, stav je nezvratný

Pri akútnom rozvoji septického šoku môže chorý zomrieť do 24 hodín od vzniku prvých príznakov.

Rizikové skupiny:

Okrem dojčiat a malých detí patria k rizikovým skupinám adolescenti a mladí dospelí, ľudia nad 65 rokov, zvýšené riziko majú i ľudia s vrodenými a získanými poruchami imunity, alebo tí, ktorí sa liečia preparátmi na potlačanie imunity.

Po prekonaní ochorenia má 20 - 30% ľudí trvalé následky. Závažné sú hluchota, slepota, postihnutie srdca, amputácie prstov alebo celých končatín, neurologické zmeny – epileptické stavy, obrna tvárových nervov, psychomotorická retardácia.

Pri návštevách novorodencov a dojčiat v ich domácnostiach treba byť obzvlášť opatrný pri dotykoch, bozkoch a dodržiavať adekvátnu vzdialenosť od tváre dieťaťa, alebo použiť ochrannú rúšku.

Ako sa baktéria prenáša:

- ✓ Pri úzkom dlhodobjšom kontakte v uzavretých priestoroch a komunitách
- ✓ Používaním rovnakého sociálneho zariadenia vo viacpočetných rodinách, v internátoch, ubytovniach a podobne
- ✓ Riziko prenosu zvyšuje fajčenie spoločnej cigarety, bozkávanie, pitie zo spoločných fliaš, fyzické a psychické vyčerpanie, nedostatočná výživa, genetická predispozícia, migrácia
- ✓ Najviac ochorení sa vyskytuje od októbra do marca, keď sa vo zvýšenej miere vyskytujú aj iné respiračné ochorenia, napr. chrípka
- ✓ Ochranou pred meningokokovými ochoreniami je dodržiavanie osobnej hygieny a očkovanie.

Očkovanie:

- Aktívna imunizácia proti všetkým významným meningokokovým séroskupinám A, C, W, Y + B predstavuje dlhodobú, **účinnú** a univerzálnu ochranu. Vakcíny sú dostupné na lekársky predpis a zabezpečujú ochranu i pri cestovaní do krajín s vysokým výskytom meningokokových ochorení aj iných séroskupín, ktoré sa na Slovensku nevyskytujú (A).
- Na Slovensku sú dostupné vakcíny proti všetkým dôležitým meningokokovým séroskupinám **s možnosťou očkovania už od 6. týždňa života dieťaťa** – proti séroskupinám A, C, Y, W a **od 2. mesiaca života dieťaťa** – proti séroskupine B.